

Onderzoek Sint-Gertrudiskerk 4 juni 2003

Verslag en foto's : Der Kommissar

HET ONDERZOEK

- Buiten de kerk

Ik ben met de trein uit Brussel gekomen. Arsène nam ook meestal de trein als hij van en naar de hoofdstad kwam. Even in zijn voetsporen lopen ! De trein stopt in Schellebelle en Lede, op zich al een heel verhaal !

Omdat ik wat vroeg was begon ik het onderzoek alleen, rond de kerk.

Vanop een voetgangersbrugje over de Schelde, min of meer ter hoogte van de Kattestraat, had ik een goed zicht op de achterkant van de kerk en de bewuste loge. Wat dichterbij, aan de Scheldekaai, was het zicht nog duidelijker : de toenmalige loge is volledig afgedekt. Met de verrekijker kon ik vermoeden dat er op het dak een kleine lichtkoepel aanwezig moest zijn. Beide kanten van de kerk (dus links en rechts) zijn gelijkaardig afgewerkt. Er is dus geen verschil in constructie, alles is symmetrisch. De oriëntatie van de kerk is noord-zuid, met de hoofdingang naar het zuiden. De bewuste loge/sacristie/koorgestoelte ligt dus ten westen.

- In de kerk: het koorgestoelte

In de kerk hebben we aandachtig het koorgestoelte en omgeving onderzocht en gemeten. Natuurlijk werd alles gefotografeerd en gefilmd. Er is een nieuwe Latijnse tekst op rode achtergrond aangebracht. Deze tekst is duidelijk niet dezelfde als de originele. Van die konden we met moeite nog de letters vermoeden op het houtwerk. Schijnbaar was de oorspronkelijke tekst anders en langer. Veel konden we er niet van maken, maar "DEUS" was wel nog goed te herkennen. Het zal dus gissen blijven over wat die tekst voorstelde, alhoewel het misschien mogelijk moet zijn om hem met een IR-film te doen uitkomen...

Engeltjes zijn er genoeg ! Aan beide koorgestoeltes zijn er twee, vier in totaal dus, maar elk wat anders, met een verschillend muziekinstrument (en evenveel leeuwen). We hebben ze allemaal gefotografeerd. Ook zijn er plaasteren engeltjes rond het altaar. Collega Peters heeft het koorgestoelte en de lambrisering lang en zorgvuldig onderzocht. Hij is beter geplaatst om in een eigen verslag zijn bevindingen hieromtrent neer te pennen.

- De winterkapel

Intussen ben ik ook een kijkje gaan nemen aan de overkant. Daar is nu de winterkapel. Hier zijn geen trap noch kasten en er is helemaal geen bergmogelijkheid. De muren klinken niet hol.

- De sacristie

Nadien hebben we onze aandacht gericht op de sacristie. Daar bevinden zich de bewuste kasten met schuifkes en de deur die toelaat de beruchte trap op te gaan naar de voormalige loge. Schetsen met alle afmetingen kan u vinden in het verslag van Commissaris Luysterborgh. Van schuifkes gesproken, er zijn er genoeg ! We hebben de schuiven gedemonteerd en alles onderzocht naar mogelijke lege ruimtes. Lees hierover het verslag van de collega's.

- De trap en de loge

Dan de bewuste trap. Hij is wel een beetje "casse-cou", vooral boven! Geen spoor van lettertjes of cijfertjes. Ook geen opening, kier of beweegbare trede e.d.

Zo komt men boven, in de toenmalige loge. Inderdaad, daar valt licht van een plastic lichtkoepeltje. Dit is een tamelijk recent werk uiteraard. Ofwel was in de tijd van Arsène het dak gewoon open om licht te bezorgen aan de ramen, ofwel volledig dicht.

Geen spoor van de deur waarover Poireau en Van Zwam het hadden. Er zijn wel drie andere (vaste) deuren. Een geeft toegang tot een zoldertje, waar o.a. een serie kerkstoelen bewaard wordt en zo meer. Het ruikt er naar het duivenkot en het is onwaarschijnlijk dat AG dit als een "veilige" bergplaats kon beschouwen !

Natuurlijk hebben we voor de liefhebbers van sensatie nog een ontdekking : op de stenen muur vonden we de overblijfselen van wellicht een oude krant (?) die ooit tegen de muur werd gekleefd. Aan het lettertype te zien is de krantenpagina zeker niet recent.

kastdeur ----- muur ----- trap "casse-cou"

- De kelders

Nadat ook in de sacristie alles werd opgemeten, geschetst en gefotografeerd, zijn we nog even naar de kelder gegaan i.v.m. de schets van Poireau en de cijfers van Vilain.

De schets is wel degelijk in potlood en niet in bic.

Naar eigen mening is die schets niet zeer oud, zeker niet van uit de tijd van AG. Daarvoor "blinkt" het potlood te goed. Commissaris Luysterborgh had er zelfs zijn eigen speeksel (!) voor over om de schets op te kuisen ! Nadien gebruikte men water. De schets heeft wellicht alles te maken met de verwarmingsinstallatie. Even verder rechts, op dezelfde hoogte en bijna aan de hoek, heb ik nog duidelijke cijfers gevonden. Ook in potlood en van dezelfde goede kwaliteit. U moet u daarover alweer niet opwinden : het is duidelijk het werk van de vakman die aan de verwarmingsinstallatie heeft gewerkt (gegevens betreffende temperatuur, druk, enz...).

Van de cijfertjes van Vilain is niet veel meer te zien. Maar nu weten we hoe die stilletjes aan het verdwijnen zijn : commissaris Luysterborgh had blijkbaar nog genoeg speeksel over om ook die cijfertjes te kuisen. Het resultaat was echter onverwacht : hij heeft ze nog een beetje meer weggeveegd ! Als iedereen die daar komt naar kijken datzelfde heeft gedaan, wel, dan is het begrijpelijk dat er straks niets meer van overblijft ! Niet erg : het staat toch mooi afgebeeld in kleur in DLG. Inderdaad, van welk nut zou het zijn deze cijfertjes weg te vegen als men die ergens anders gewoon kan terugvinden ?

- Conclusie

Mijn conclusie is dat het haast onmogelijk is om de RR op deze bewuste plaats te verbergen.

Mijn eerste mening, nl. dat de hypothese van Poireau en Van Zwam te vergezocht is, is door dit onderzoek bevestigd.

Zoals ik reeds heb gemeld, is het voor mij uitgesloten dat AG in zijn verzonden en onverzonden brieven enige aanwijzing of boodschap heeft ingewerkt. De enige mogelijke aanwijzing kan zijn "repose". Heeft AG hier, bewust of wellicht onbewust, een tipje van de sluier over de bergplaats opgelicht ? Het is mogelijk. Ook mogelijk is dat er "iets" zit in de woorden DUA en ANS. Maar wat ? Dit zullen we wellicht weten wanneer de RR terecht zijn. Of nooit. En het kan iets betekenen, maar moet daarom niet per se een aanwijzing zijn voor de bergplaats.

Ook is hij nergens in de kerk (of waar ook) schetsjes of aanduidingen gaan neerpennen; als de man er de moeite (en het geld) voor over had om een schrijfmachine te huren speciaal om de brieven te typen, dan ging hij niet zo dom zijn om met zijn eigen geschrift links en rechts wat boodschapjes en cijfertjes achter te laten in een kelder of op een trap. Hij kon dan meteen ook ondertekend hebben ! Dus mijn overtuiging is dat noch de cijfertjes van Vilain, noch de schets van Poireau en Van Zwam, noch de schets "de urne" iets met de RR te maken hebben. Peters heeft voldoende aangetoond wat deze laatste in werkelijkheid voorstelt. Ook over de laatste schetsen begin ik te twijfelen. Ik ga dit eens dieper onderzoeken.

De RR achter het koorgestoelte verbergen was zeker een te onderzoeken hypothese. Het kan theoretisch. Maar daarom werd het niet per se gedaan !

Immers : de hele zaak moest in enkele weken afgehandeld zijn. Waarom het zich dan zo moeilijk maken om de RR daar ergens achter te krijgen ? Het koorgestoelte verschuiven ? Zie ik zo maar niet gedaan worden door één man ! En dan moet hij nog de zekerheid hebben dat hij alles netjes terug op zijn plaats krijgt...

Was de bedoeling de RR ergens in St-G te verstoppen, dan kon AG dit even veilig, eenvoudiger en vooral anoniemer doen op andere plaatsen : inderdaad het koorgestoelte, de trap of loge of nog een schuif, dat is bijna weer de daad tekenen ! Het kon gemakkelijk achter het altaar, dat hebben we reeds aangetoond. Zoals Peters het in zijn verslag schrijft, kon men de RR ook waarschijnlijk in een van de broederschapskasten plaatsen.

Uiteindelijk is er een fundamenteel bezwaar. AG heeft ooit gezegd "Pas vraiment une cachette, mais un lieu où l'on ne penserait pas à chercher". Welnu, bewuste plaatsen hebben alles te maken met een "cachette" ! Het zijn zeer mooie "cachettes" zelfs ! Het is daar dus niet dat men moet zoeken.

De kans dat de RR ergens in St-G liggen, wordt nu toch gering. Ik schatte het voor dit onderzoek op ca. 20/25%. Nu valt dat voor mij terug op 5/10%. Ik denk dat men wellicht alle mogelijke plaatsen aldaar heeft onderzocht, spijtig genoeg niet zo goed gedocumenteerd als onze twee eigen onderzoeken.

Maar het is alleen zo, door alles nauwkeurig te onderzoeken, dat we stillaan alle dode takken kunnen elimineren.

Der Kommissar